

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

w sprawie ze skargi G. C.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Najwyższego

na przewlekłość postępowania przed Sądem Najwyższym

w sprawie IV KK 259/19,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 13 maja 2020 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

G. C. w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z dnia 7 lutego 2020 r. wniósł o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie przed Sądem Najwyższym o sygn. akt IV KK 259/19;
2. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz skarżącego kwoty 5 000 zł;
3. zwolnienie skarżącego z opłaty od skargi.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w dniu 22 lutego 2019 r. skarżący złożył kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) II Wydział Karny z dnia 22 listopada 2018 r. (sygn. akt. II AKa (...)). Rozprawa kasacyjna przed Sądem Najwyższym wyznaczona została na dzień 19 lutego 2020 r., czyli – jak wskazuje

skarżący – „blisko rok od nadania pisma inicjującego postępowanie”. W opinii skarżącego powyższy fakt uzasadnia wiosek o naruszeniu jego prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Jednocześnie skarżący wniósł o przyznanie sumy pieniężnej w wysokości 5 000 zł, która jego zdaniem „jest odpowiednia i zrekompensuje skutki przewlekłego prowadzenia niniejszej sprawy”. W opinii skarżącego suma pieniężna, o której mowa w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 75; dalej – ustawa o skardze na przewlekłość) pełni funkcję represyjną, prewencją oraz kompensacyjną.

Z uwagi na fakt odbywania kary pozbawienia wolności, brak źródeł dochodów, oszczędności oraz nieposiadania nieruchomości lub przedmiotów ruchomych znacznej wartości, skarżący wniósł o zwolnienie z kosztów związanych ze złożeniem skargi na przewlekłość.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Najwyższego wniósł o jej oddalenie. Prezes Sądu Najwyższego potwierdził fakty wskazane przez skarżącego dotyczące terminu rozprawy kasacyjnej, a jednocześnie podkreślił, że sprawa kasacyjna IV KK 259/19 wpłynęła do Sądu Najwyższego 8 maja 2019 r. Dnia 31 lipca 2019 r. Sąd Najwyższy rozpoznał zawarty w kasacji wniosek o wstrzymanie wykonania orzeczenia, zaś dnia 19 lutego 2020 r. oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną. Termin rozprawy kasacyjnej wyznaczony został zarządzeniem z dnia 13 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega oddaleniu.

Prawo do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, stanowiące element prawa do rzetelnego procesu, jest jednym z podstawowych praw człowieka określonym m.in. w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.; dalej – Konwencja). Przyjęcie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania

sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki stanowiło zresztą w znacznym stopniu reakcję na wielokrotnie stwierdzone przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej – Trybunał) naruszenia przez Polskę prawa do rzetelnego procesu, a w szczególności prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Konsekwentnie przepisy ustawy należy interpretować poprzez pryzmat Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz powiązanego z nią orzecznictwa. Taka dyrektywa interpretacyjna została bezpośrednio wyrażona przez ustawodawcę krajowego w art. 1 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

Naturalnym punktem wyjścia dla oceny przewlekłości postępowania jest analiza czasu trwania postępowania, a w szczególności tego, czy sprawa została rozpatrzona w rozsądnym terminie. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, ocena ta wymaga uwzględnienia następujących elementów (patrz: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2019 r., I NSP 68/18):

1. stopnia skomplikowania sprawy;
2. zachowania skarżącego;
3. czynności podejmowanych przez organ rozpatrujący sprawę;
4. znaczenia rozstrzygnięcia dla skarżącego.

Analogicznie art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość stanowi, iż ocenie w szczególności podlega terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W przedmiotowej sprawie, od momentu wpływu sprawy kasacyjnej oznaczonej sygnaturą IV KK 259/19 do Sądu Najwyższego (8 maja 2019 r.), do czasu jej rozpoznania na rozprawie (19 lutego 2020 r.), upłynęło 9 miesięcy i 11 dni. W międzyczasie Sąd Najwyższy rozpoznał zawarty w kasacji wniosek

o wstrzymanie wykonania orzeczenia (31 lipca 2019 r.) oraz wyznaczył termin rozprawy (zarządzenie z dnia 13 listopada 2019 r.).

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest m.in. wielomiesięczna bezczynność sądu polegająca na niewyznaczeniu rozprawy, trwająca co najmniej 12 miesięcy (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z dnia 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z dnia 14 marca 2007 r., III SPP 3/07; z dnia 22 stycznia 2019 r., I NSP 68/18; z dnia 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z dnia 16 maja 2019 r., I NSP 28/19; z dnia 21 maja 2019 r., I NSP 21/19; z dnia 14 czerwca 2019 r., I NSP 37/19).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy uznać, że postępowanie w sprawie kasacyjnej skarżącego nie toczyło się opieszale, a tym samym skarga, jako niezasadna, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, podlega oddaleniu.

Na podstawie opinii Dyrektora ZK G. o skazanym, zawierającej informację o posiadanych przez niego środkach (k. 14), w oparciu o art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość Sąd Najwyższy zwolnił skarżącego z obowiązku poniesienia kosztów sądowych.